

MEDAILLES RELATIVES A LA VILLE DE MONS

(Suite)

1691. Médaille commémorative de la prise de Mons.

Louis XIV.

R/ GIGANTEOS SIC FVLMINAT AVSVS. Une femme à genoux présente au roi les clés de la ville. La Renommée paraît dans les airs, embouchant la trompette, et tenant à la main une couronne de laurier et une palme. A l'exergue. MONTIBVS EVERGIS. IX AP. MDCXCI.

1691. Prise simultanée de Nice et de Mons.

Artiste J. MAUGER.

Louis XIV.

R/ AB AVSTRO ET AB AQUILONE. Les villes de Nice et de Mons. Deux renommées se rencontrent dans les airs ; elles ont chacune une couronne à la main, et portent sur la banderolle de leurs trompettes : NICEA CAPTA ; l'autre : MONTES HANN. EXPVGN. A l'exergue : INEVNTE APRILI MDCLXXXI.

1691. Prise de Mons par Louis XIV.

Buste de Louis XIV, par Roettiers.

R/ Hercule tenant de la main droite et soulevant un écusson aux armes du Hainaut. TOTA EVROPA SPECTANTE ET ADVERSANTE. A l'exergue : MONTES VRBS HONNONIAE PRIMARIA EXPVGN. Le revers est de MOLART.

Panorama de la ville de Mons.

1709. Médaille frappée en l'honneur de Léopold-Philippe-Charles-Joseph, grand bailli de Hainaut.

Buste cuirassé. DVC DAREMBERG GR.B. DHAINAUT.

R/ Un château composant les armes de la ville de Mons ; au-dessus de la porte d'entrée, le mot MOS. Ce château est accosté de deux écussons aux armoiries anciennes et modernes du comté de Hainaut.

1853. RRbN 2e s., t. III, p. 167.

Le duc d'Arenberg fit son entrée à Mons, le 11 avril 1719, entouré d'un cortège nombreux.

A la porte de Nimy on avait dressé une estrade décorée aux armes d'Arenberg, où le Magistrat de Mons l'attendait pour le complimenter. Les rues étaient bordées de tapisseries et gardées par des compagnies bourgeoises.

Cette médaille a fait partie de la collection Vandermeer, de Tongres.

1709. Prise de St-Ghislain et de Mons par les alliés.

ANNUS FELICITER CLAUSUS. Pallas tenant d'une main sa pique et de l'autre une couronne de laurier. A l'exergue : FANVM STI GISLENI CAPTVM. MCCCIC.

R/ TERNIS CASTRIS DELETIS. Hercule tenant d'une main sa massue et de l'autre les armes du Hainaut surmontées d'une couronne murale ; dans le lointain la forteresse de Mons. A l'exergue : MONTES HANN. EXPUGN. MDCCIC.

V.L. V, p. 149, 151, n° 4.

1709. Médaille commémorative de la bataille de Malplaquet, de la prise de Tournai, St-Ghislain et Mons par les alliés.

VIRTUTE MILITVM BELGICORVM. Une victoire qui de la main droite tient un trophée, et de la gauche une couronne de laurier. A l'exergue. PVGNA AD MALPLAQUET. XI SEPT. MDCCIX.

R/ CONCORDIA DVCVM. Trois couronnes murales, attachées chacune à une branche de laurier.

V.L. V, p. 149, 151, n° 5.

1709. Bataille de Malplaquet.

SOLEM MENTITVR. QUEM SIDERA TERRENT. Phaëton conduisant le char du Soleil, est épouvanté à la vue des signes du zodiaque et détourne la tête.

R/ SOL RVIT INTEREA. ET MONTES VMBRANTVR. Le soleil se couche derrière une montagne très haute. A l'exergue : STRAGES GALL. AD MONTES HANNON. XI SEPT. MDCCIX.

V.L. V, p. 145 et 147, n° 5.

1709. Bataille de Malplaquet.

Les bustes du prince Eugène François de Savoie, et de Jean, duc de Marlborough.

/ CRVENTVS OCCIDIT. Le soleil de la France est représenté de couleur de sang, à cause de la bataille de Malplaquet. A l'exergue. GALLI AD MONTES HAN. VICTI.

Par Georg Hautsch.

V.L., V, p. 145 et 147, n° 4.

1709. Prise de Mons par les Alliés.

NEC CASTRA NECMVNIMENTA. Mons, sous la figure d'une femme enchaînée. Devant elle, la France, portant un manteau semé de fleurs de lis, tâché en vain de parer avec un bouclier la foudre que lui lance une femme appuyée sur un faisceau de flèches. Exergue : POST SCENIVM AVTVMNI.

R/ MOLE RVIT SVA. La statue du Soleil, connue sous le nom de colosse de Rhodes. A l'exergue : MONGES HANN. GALLIA LAB. RECUPERATI. XIII OCT. MDCCIX.

V.L. V, p. 149-150, n° 2.

a suivre

F. BALLION

COMMON CURRENCIES OF THE AUSTRO
HUNGARIAN MONARCHY 1759-1918

(Suite)

The Statistical overprinting (666—682) were executed with the following stamps, seals :

- according to the used language : Hungarian, Croatian, Slovenian, Serbian (Cyrill letters), German, Serbian and Croatian, Croatian and German, Slovenian and German,
- according to the authorities : I. Civil authorities : 1) local magistracy of village or town, Kotarska oblast, község előljáróság, körjegyzőség, 2) Chief constable of Districts, Nacelstvo okružje, Járás főszolgabírája, szolgabírása, 3) Municipium (town council), Senat, 4) District Council, Sreski odbor, 5) Burgomaster, polgármester, Grado-nacelnik, 6) Chief of district, Nacelnik sreza, 7) tax office of town, városi adóhivatal, Porezni ured, 8) Cash-office, városi pénztár, Gradski blagajna, 9) audit-office of city, városi számvevőség, 10) ingenier-office of town, városi mérnöki hivatal, 11) orphan's court, árvaszék, 12) registry-office, anyakönyvi kerület, 13) royal tax-office, Kr. porezni ured, 14) royal revenue-office, királyi pénzügyigazgatóság, Financijalno ravnateljstvo, 15) public supply-office, Zemalska opskrad, 16) public treasury, állampénztár, Financna blagajna, 17) office of village, Stadtamt, 18) cash-office of village, blagsko poglavartvo, — II. Military authorities : 1) Command of division, Kommanda divizije, 2) Command of brigad, Kommanda Brigada, 3) Command of Regiment, Kommanda puka, 4) Command of Battalion or squadron, Komanda batalione, Kommanda vskadron, 5) Company, Battery, Detachment, Ceta, Baterija, Odjelenia, 6) Command of Garrison, Kommanda mjesta, etc. — III. Bank-establishments.
- according to kinds of seals : A) round or oval, 1) with shield, 2) without shield, aa) with « S H S », bb) with numerotage, cc) without numerotage, B) Stamps of office name : 1) with shield, without shield, C) Stamps of received matter : 1) with shield, 2) without shield, D) Stamp of « FELÜLBÉLYEGZÉS » in Hungarian only, E) Stamps made direct for banknote overprinting 1) with numerotage 2) without numerotage.
- according to used shield : A) State Arms, 1) Hungarian, 2) Austrian, 3) Serbian, 4) Confederat States of Croatia, Slovenia and Dalmacia, 5) States of Serbia, Croatia and Slovenia (SHS), B) Arms of Provinces, Countes, Districtes, Towns, Villages,
- according to the used colours : 1) violet, 2) red, 3) black,
- according to places : villages and towns of the whole Yugoslavy.

1919. Statistical overprinting on the notes of « CASSA VENETA DEI PRESTITI » in violet, red or black colours. (Dated at 2. Gennaio 1918.)

683	5 Centesimi	3R	688	10 Lire	3R
684	10 "	3R	689	20 "	3R
685	50 "	3R	690	100 "	3R
686	1 Lira	3R	691	1000 "	3R
687	2 Lire	3R			

1919. Overprinted with a seal « MINISTARSTVO FINANCIJA KRAJEVSTVA S.H.S. » and State Arms in reddish lilac colour.

692	10 Korona (1904.I.2)	10	697	50 Korona (1902.I.2)	2R
693	10 " (1915.I.2)	10	698	50 Korona (1914.I.2)	10
694	20 " (1907.I.2)	2R	699	100 " (1910.I.2)	2R
695	20 " (1913.I.2)	10	700	100 " (1912.I.2)	R
696	20 " (1913.I.2)	R	701	1000 " (1902.I.2)	3R
	II. Auflage, issue		702	10000 " (1918.XI.2)	3R

1919. Second overstriking. Overstamped with an adhesive stamp in different colours.

702	10 Korona (1904) yellow	10	710	100 » (1910) brown	3R
704	10 » (1915) yellow	10	711	100 » (1912) brown	10
705	20 » (1907) violet	2R	712	1000 » (1902) blue	R
706	20 » (1913) violet	10		and yellow	
707	20 » (1913) violet	10		latin letters	
	II. Auflage, issue		713	1000 » (1902) blue	R
708	50 Korona (1902) green	10		and yellow,	
709	50 » (1914) green	10		cyrill letters	

BIBLIOGRAPHY

- Hans ADLER : Handbuch der Banknoten und Münzen Europas (Handbook about Bank Notes and Coins of Europa), Wien, 1937.
- AMBRUS Béla : Magyarország papírpénzi (Currencies of Hungary), Budapest, 1949.
- BAKONYI : A papírpénz (The paper money), Budapest, 1922. AZ EREM.
- BAKONYI : A papírpénz (The paper money), Budapest, 1922. AZ EREM. Vol. 1.
- DR. BÜKY József : A papírpénz fejlődésének történelmi vázlata (Historical outline to the development of paper money), Budapest, 1947.
- DR. BÜKY József : Ausztria papírpénz kibocsátásának története a XVIII. század közepétől 1850-ig. (History of the paper monies issuings of Austria from the middle of the XVIII century to 1850) Budapest, 1937.
- « BUDAPEST KÖZLÖNY » (Hungarian Official Gazette), Budapest 1900—1921.
- Karl CEJNEK : Das Papiergeld Österreichs und Ungarn (The paper money of Austria and Hungary), Wien, 1947.
- EREKY Alfonz : Mérték-, súly- és pénzisme (Introduction to measure, weight and money) Székesfehérvár, 1881.
- FARAGO Miksa : A Szovjet bankógyára (Banknote factory of the Soviet) Budapest, 1929.
- Max FARAGO : Die Notenpresse der Revolution (The Banknote printing of the Revolution), Wien, 1930.
- FARAGO Miksa : A mi bankjegyeink (Our banknotes), Budapest, 1909. Numizmatikai Közlöny 1909. volume III. füzet.
- FARAGO Miksa : Az Almásy bankó (The Almásy Note). Budapest, 1909. Numizmatikai Közlöny 1909. volume IV. füzet.
- FÖLDES Béla : Adalékok a papírpénz történetéhez és statisztikájához. (Data to the history and statistics of paper money.) Budapest, 1882.
- Heinrich FREYMÜLLER : Die Banknote im Bankverkehr (The Banknotes in circulation). Berlin, 1924.
- Adolf HENZE : Illustrierter Anzeiger über gefälschtes Papiergeld und unechte Münzen (Illustrated Gazette about the false paper money and coins). Leipzig, 1865—1868.
- Victor HOFFMANN : Die Devaluierung des österreichischen Papiergeldes im Jahre 1811 (The devaluation of the Austrian currency in 1811), München-Leipzig, 1923.

a suivre

M. KUPA

BULLETIN ADMINISTRATIF

ADMINISTRATIEVE MEDEDELINGEN

ASSEMBLEE GENERALE EXTRAORDINAIRE DE GAND

Procès-verbal

Se sont réunis à Gand, le samedi 26 septembre, à 15.30 heures les membres suivants :

Mlle Desoete, MM. Bogaert, Bogaerts, Boussauw, Cuypers, De Baeck, Deene, de Martelaere, de Meyer, Denys, De Potter, D'Haene, Evrard, Gaeremynck, Gryson, Haeck, A. A., Herssens, Labis, Levie, Madou, Martiny, Nuytens, Rouquart, Taelman, Van den Berghe, Vandendriessche, Vandercammen, Vanderveken, Vanhaecke, Vanthuyne, Van Visschel, Vossaert, Vroman.

S'était excusé : M. Baillon.

Cette réunion extraordinaire était la résultante de l'Assemblée Générale qui s'était tenue à Courtrai et au cours de laquelle, à la suite du vote des nouveaux statuts, le Comité de l'Alliance avait globalement donné sa démission. Cette démission devait, dans l'esprit du Comité, répondre à la logique et entraîner ainsi de nouvelles élections du bureau qui s'appuyeraient, dans sa gestion, sur les statuts définitifs discutés et ratifiés à Courtrai.

Trois membres avaient fait acte de candidature : MM. Herssens, De Baeck et Levie.

Devant cette situation et sur proposition de Monsieur Herssens, l'Assemblée extraordinaire décida de réélire tout l'ancien Comité et d'y ajouter les deux candidatures nouvelles, à savoir MM. De Baeck et Levie. Ce nouveau Comité se réunira sous peu pour fixer, entre ses membres, les nouvelles attributions.

L'ordre du jour ne prévoyait aucun autre point ; la question des élections ayant été si rapidement résolue, trois autres points furent encore discutés. M. Nuytens, appuyé par M. De Baeck, demanda qu'il fut plus fait usage du Coin du Collectionneur, ceci afin de stimuler davantage encore l'intérêt du bulletin et de créer entre les membres un lien plus grand. Il fut décidé que chaque dirigeant de section ferait parvenir au secrétariat-général actuel une liste des pièces mises en vente, offertes à l'échange, ou demandées par les habitués de sa section.

Un débat s'engagea ensuite sur l'insigne que l'Alliance pourrait éventuellement créer. Il fut décidé que cet insigne représenterait une pièce romaine ou grecque. Il serait mis en vente au prix approximatif de 20 francs. Ici aussi, il fut demandé à chaque dirigeant de section d'envoyer au secrétariat le nombre d'insignes dont il serait preneur. (A ce sujet, il est utile de signaler que deux réponses sont déjà parvenues au secrétariat ; elles émanent des sections de Courtrai : 30 insignes et d'Anvers : 50 insignes).

Enfin le troisième point fut celui de la cotisation. Après proposition de M. de Martelaere de porter cette cotisation à 90 francs et après discussion passionnée entre les membres, il fut décidé à l'unanimité de porter la cotisation pour 1960 à 100 francs belges.

Un tableau exact des nouvelles cotisations paraîtra dans le bulletin de décembre, ainsi d'ailleurs que la liste complète du Comité.

RENÉ DE MARTELAERE

* * *

✓ CATALOGUE DES POIDS

CATALOGUE DES POIDS D'AFRIQUE par J. Forien de Rochesnard. Album composé de 300 planches d'illustrations représentant 4000 poids d'Afrique dont plus d'un millier en forme d'animaux. Cet ouvrage paraîtra le 15 décembre au prix de 10.000 francs français. Le texte de cet album a paru dans le bulletin de l'Alliance.

Nous rappelons à ce sujet à nos membres que tous les albums de planches doivent être commandés chez Monsieur J. Forien de Rochesnard lui-même.

* * *

✓ BIBLIOTHEQUE

Nous venons de recevoir du Bulletin d'Information « CHANGE » deux ouvrages destinés à notre bibliothèque :

- « Manuel pratique du change des monnaies » 9e éd., ill. avec son supplément 1959 qui vient de paraître.
- « Reproduction photographique des monnaies d'avant-guerre » exposant toutes les pièces circulant au début du XXe siècle (1907) dans tous les principaux pays (or, argent, etc.).

Nous rappelons à ce sujet, à tous nos membres, l'intérêt de ces publications ainsi que du bulletin trimestriel « Change ». Pour tous renseignements, s'adresser à « Change », 1, rue Delaizement, Neuilly-sur-Seine (Seine-France). Prix de l'abonnement : France 200 Frs. Fr., Etr. 250 Frs. Fr.

* * *

NOUVELLES DES SECTIONS — NIEUWS DER AFDELINGEN

AFDELING GENT

Op zondag 27 september, van 10 tot 12 uur, in het lokaal « Britannia », greep de gewone maandelijkse vergadering plaats onder de leiding van de heer Martiny, voorzitter. Vijftien leden waren aanwezig : de Z.E.H. De Potter en de heren Boeykens, Boussauw, Deene, de Meyer, De Wilde, Haeck Sr., Haeck Jr., Herremans, Lippens, Martiny, Ronquart, Taeymans, Van Bost en Van Peteghem.

Om de samenkomsten nog aantrekkelijker te maken werden volgende besluiten getroffen : men zal trachten iedere vergadering op te luisteren met een spreekbeurt : in de schoot van de lokale afdeling zal een kleine numismatische bibliotheek ingericht worden, voorzien van enkele naslagwerken, die de leden bijzonder nuttig kunnen zijn tijdens de vergaderingen.

Verder werd er nog, in de traditionele gezellige sfeer, aangenaam gekout over allerlei numismatische aangelegenheden en, hoeft het nog gezegd, ook druk geruild.

AFDELING ZUID-WEST-VLAANDEREN

Zondag 27 september wordt na zomerrust weer het numismatische leven van onze afdeling aangevat, met een dagorde welke bevatte, nieuwtjes over de algemene vergadering te Gent gehouden op 26 september 1959, een spreekbeurt over de « Afrikaanse Munten » naar het nieuw verschenen boek van J. Davenport, met toonmateriaal van dergelijke munten, welke zeer in de smaak viel van de aanwezigen. Voorts een kleine tombola, welke vannode was om de kas gezond te maken en natuurlijk de bekende ruilbeurs, waar steeds eenieder is op gesteld. Met de vooropgezette datum 15 oktober voor de volgende bijeenkomst, wordt besloten.

Aanwezig : Cambien V., Declercq G., Vandenberghe J., Vroman N., Seys E., D'Hulster A., D'Haene C., Madou M., Devos R., Seynaeve G., Vandendriessche J., Depuydt R., Masset C., Ghyssels J., Gaeremynck K., Devos G. B., Maes P., Nuijttens M., Labis G. en Balcaen R. ; lieten zich verontschuldigen : Vanthuyne J., Vanderper G., Wittouck S., Coquit R., Deknudt D. en Duvellier N..

AFDELING ANTWERPEN

Vergadering 12 september 1959

Ondanks het warme weder, werd onder voorzitterschap van de heer Paul De Baeck de eerste vergadering van de wintercyclus 1959—1960 geopend in ons gewoon vergaderlokaal. Volgende leden waren aanwezig : Herssens, Pittoors, Vossaert, Morin, Janssens, Everaert, Schelles, Bogaerts, Weyns, Vanbaeden, Vercauteren, De Loucker, Suetens, Theys, Vanderbeeke en Mej. Desoete.

Vooraf sprak de heer De Baeck enkele woorden van welkom uit en verstrekke aan de leden inlichtingen over de tentoonstelling van heden-daagse penningkunst in het Sterckxhofmuseum en de tentoonstelling in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel. Tevens werd uitgezien, hoe er mogelijkheid bestaat om het 10-jarig bestaan van het genootschap in de afdeling te vieren.

Op zaterdag 3 oktober te 15,15 uur gaan de leden naar de inhuldiging der tentoonstelling van de afdeling Brussel, bijeenkomst stipt aan ons vergaderlokaal café De Witte Leeuw (vervoer verzekerd). Er zal dan wel een vergadering zijn met spreekbeurt zoals normaal maar de tweede vergadering vervalt.

Na deze mededelingen te hebben verstrekt, gaf de voorzitter het woord aan de heer Pittoors, ondervoorzitter van de afdeling, die sprak over valsmunterij, de schrik van de muntenverzamelaars. Het geheel, alles behalve saai, was doorspekt met rake gezegden.

Als naar gewoonte werd de vergadering besloten met de ruilzitting.

* * *

Hoekje van de verzamelaar — Le coin du collectionneur

De heer G. B. Devos, Doornikwijkstraat, 150, Kortrijk, wenst aanbieding van penningen en munten waar gebouwen op voorkomen. Wie heeft wat voor hem ?

De heer N. Vroman, zoekt te koop, munten en bankbiljetten waar een Madonna met kindje op voorkomt, levens Romeinse munten van de eerste keizers, wie biedt aan? Schrijven aan Moeskroenstraat, 36, Rekkem, West-Vlaanderen.

De heer R. Devos, Kleine Plaats, 49a, Aalbeke, wenst aanvulling van zijn Duitse munten vanaf 1871, wie laat wat horen, liefst met nummers naar K. Jaeger.

De heer P. Maes, Ketenstraat, 8, Dadizele, zoekt munten van Duitsland van vóór 1871, gaarne aanbod met nummers naar Schwalbach, ook munten van Noord en Zuid-Amerika ziet hij gaarne aangeboden.

De heer G. Vanderper, Statiestraat, 72bis, Lichtervelde, vraagt: Wie kan mij iets van Beieren aanbieden in Talerformaat, liefst met afdruk.

De heer A. Major, J. Mahieustraat, 51, Roeselare, bezit een paar exemplaren van het zeer zeldzame Noodgeld 1940, bankbiljetten van volgende gemeenten:
Wingene, 100 - 50 - 20 en 5 frank, volledige reeks;
Meulebeke, 20 - 10 - 5 - 2 en 1 frank, complete reeks; wens dere te ruilen, tegen ander bankpapier of werken over bankpapier, wie schrijft hem?

De heer M. Nuijttens, Boomforeeststraat, 37, Izegem, beantwoordt steeds ieder schrijven waarin hem worden aangeboden: Ecu's van Afrika, Azië en zowel Noord- en Zuid-Amerika, maak Uw aanbod volledig door het met afbeeldingen (froties) te verduidelijken. Van wie hoor ik wat?

De heer F. F. Bingen, Ringbaan West 260, Tilburg (Nederland) zoekt: « Revue Belge de Numismatique » - Jaargang 1899.

Jaargang 1922, 3e en 4e aflevering.
Guioth - « Histoire Numismatique de la Révolution Belge », Hasselt 1844, deel II (platen).

« Das Fenster » - afleveringen I, II, III, IV, V, IX, XI, XIII, XIV, XV, XVII, XX en XXII.

Rundschau der Geldscheinsammler: vele nummers.

Prijslijst Florange - Nrs. 1, 2, 5 en 9.

Prijslijst Pilartz - 1951, 1, 2 en 3, 1952/II en 1953/II.

Prijslijst Kricheldorf - 22 (Nov. 1957).

Aanbiedingen met prijsopgave worden gaarne ingewacht.

Monsieur E. Corbisier, 108, rue Verbist, Bruxelles 3.

Qui s'intéresse à ces pièces de Hollande: 10 cents (1849 - 1877 - 1887 - 1894 - 1897 - 1901 - 1912 - 1914 - 1916 - 1918 - 1921 - 1926 - 1928 - 1930 - 1939 - 1941) et 5 cents 1855?

Que m'offrez-vous en échange? Je possède encore: décorations, insigne de franc-maçon (inscription: Philantrope hors de Bruxelles).

Monsieur R. de Martelaere, 314, avenue Gitschotel, Borgerhout.

Je cherche le 5 francs Louis-Philippe sans I en état FDC ou Superbe. Cherche également à prix raisonnable le 5 francs Napoléon IV et le 5 francs barbu de Henri V. Faire offre.

* * *

EEN WOORDJE OVER GOUDEN SOEVEREINEN

(Naar een artikel verschenen in « The Times » dd. 12 januari 1959.)

Verleden jaar werd er een grote hoeveelheid gouden soevereinen, die gedateerd zijn 1958 en die de afbeelding dragen van koningin Elisabeth II, geslagen door de Koninklijke Munt. Zij zijn bestemd om in het buitenland te worden omgewisseld tegen dollars.

De meeste mensen in Engeland onder de 50 jaar hebben de gouden soeverein slechts gekend als een curiosum, daar hij in de eerste dagen van de oorlog 1914-18 uit de circulatie verdween: zijn plaats werd toen ingenomen door de papieren banknoten van een pond en 10 shilling, die door de Schatkist werden uitgegeven en die de voorlopers waren van de huidige kleine biljetten van de Bank van Engeland.

Hedentendage is het voor de gewone man onwettig goud te bezitten zowel onder vorm van munten als van staven: deze beperking geldt natuurlijk alleen binnen de grenzen van de natie in kwestie. Hoewel de soeverein een vlotte munt blijft en een volkomen wettig betaalmiddel — men noemt hem de prins van het Engels muntstelsel — mag men zeggen dat dit geldstuk praktisch volledig uit de omloop aldaar is verdwenen en bijna uitsluitend op internationaal gebied wordt aangewend. Dit is trouwens een historisch verschijnsel. Zowel vóór als na de 14e eeuw werden de soevereinen gebruikt voor de uitvoer veel eerder dan voor de behoeften van het binnenland zelf.

De soeverein zoals wij hem hedentendage kennen dateert sinds 1 juli 1817; een Koninklijke Proclamatie stelde zijn gewicht toen vast op 123,27 grains (1 grain = 0,0648 gram), waarvan 11 delen op de 12 van zuiver goud (22 karaat) dienden te zijn. Deze nieuwe soevereinen wonnen eveneens onmiddellijk internationaal aanzien. Terwille van zijn hoogstaande kwaliteit en zijn voortreffelijk voorkomen, zijn gewicht en zuiverheid die onveranderlijk werden vastgesteld, werd de soeverein dan ook de meest vooraanstaande munt van de hele wereld. Begrijpelijker wijze namen de wegvloeiingen met de dag grotere afmetingen aan: de soeverein die eens over de grenzen geraakte, keerde nooit terug!

Een zorgvuldig onderzoek in 1910 door de Koninklijke Munt ingesteld, wees uit dat vermoedelijk slechts 15 % van het uitgegeven goud in Engeland zelf behouden bleef. In 1937, het laatste jaar waarover betrouwbare cijfers beschikbaar zijn, bedroeg het gouden geld in handen van de Bank van Engeland 51 miljoen pond, terwijl het totaal bedrag dat werd geslagen sinds 1817 — zonder rekening te houden met het goud dat werd teruggetrokken en ontmunt — zich situeerde rond de 950 miljoen pond. 900 Miljoen waren aldus verzwonden! In officiële kringen schat men dat er op dit ogenblik nog ongeveer 100 à 300 miljoen ponden bestaan in het buitenland, maar deze cijfers zijn zeer breed genomen en schommelen volgens de conjunctuur.

Er bestaat nergens een preciese vermelding van het juist getal soevereinen dat werd gesmolten. Vóór 1920 bestond er geen wet om dit te verhinderen; de nijverheid verslond miljoenen terwijl de grote banken over gans de wereld — de Bank van Engeland inbegrepen — de gouden soevereinen in staven smolten, telkens de gelegenheid het vroeg. In de Verenigde Staten werd zowel het binnenlands als het buitenlandse goud gesmolten. Grote hoeveelheden gouden soevereinen, die door de banken in reserve werden gehouden, werden zonder de minste twijfel naar de smeltkroes verwezen!

* * *

De meeste landen laten hun burgers toe goud te bezitten: Engeland en de USA maken hier uitzondering op. Menige spaarder verkoopt dan ook zijn centen om te zetten in gouden soevereinen, liever dan het

slachtoffer te zien van allerlei schommelingen waaraan zijn eigen geld onderhevig is. In Frankrijk bv., waar het oppotten traditioneel is, wordt de soeverein op grote schaal opgeborgen. In het Nabije Oosten, meer speciaal in Saoedi-Arabië en de omliggende landen, wordt heden-tendage de soeverein niet alleen gebruikt als spaarmiddel maar even-zeer als handelsgeld. Hij heeft er nochtans het hoofd te bieden aan een bestaande, gelijkaardige munt. Ook in Griekenland wordt de soeverein op grote schaal gebruikt als betaalmiddel. Tijdens de oorlog werden er grote hoeveelheden gedropt om de partizanen te steunen en men schat dat er op dit ogenblik nog wel een omloop bestaat van ca. 25 miljoen.

* * *

Terwijl de laatste jaren enerzijds de vraag voortdurend steeg en anderzijds de voorraden geringer werden, steeg de waarde van de soeverein boven pari : de marktprijs overtrof bijgevolg de goudwaarde. Het goudgehalte van de soeverein is op dit ogenblik ca. 58 s. waard, maar in het Midden-Oosten is de tegenwoordige prijs ongeveer het equivalent van 70 s. Deze stijging trok natuurlijk onmiddellijk de aandacht der valsmunters, die inzagen dat men de gouden soeverein met behoud van zijn volle gewicht en zuiverheid gemakkelijk kon kopiëren om er uiteindelijk nog een goede winst mede te maken. Zij waren zelfs zo driest te beweren, dat de soeverein niet langer meer een vlot betaalmiddel was en dat zij hem daarom ongestraft mochten namaken. De meeste imitaties mogen knap worden genoemd hoewel er dan ook weer maar povere pogingen voorkomen. Naarmate de stijging verder ging, nam het aantal goede valsmunters een angstwekkende uitbreiding. Internationale groepen richtten zelfs echte fabrieken op in Italië, Syrië, Zwitserland en andere landen !

* * *

Overal is het slaan en uitgeven van geld een voorrecht van de Staat ; strenge straffen worden dan ook voorzien voor de namakers van munten. Het geldt immers een misdrijf, dat werkelijk de basis van de nationale, financiële toestand aantast.

Groot-Britannië onderschreef in 1929 en 1935 conventies ter bestrijding der valsmunters. Het Britse Gouvernement kon inderdaad niet langer onverschillig blijven tegenover een dergelijke ondermijning van zijn prestige. De integriteit bewaren van een zeer begeerde munt betekende bovendien een internationaal dienstbetoon.

Hoewel de Engelse Schatkist zich onverpoosd inspant om overal de overtreders op te sporen en te vervolgen, stuit zij op onnoemelijke moeilijkheden. Aldus was een uitspraak van het Zwitsers Federaal Hoog Gerechtshof in 1952 voor haar een grote tegenslag. Deze rechtbank, die overal hoog aanzien geniet, beweerde dat de soeverein geen wettige munt meer was en dat bijgevolg de namaak ervan niet vatbaar was voor uitlevering. Dit bewijst dat de Engelse wet terzake in het buitenland praktisch ongekend was en aanleiding gaf tot zeer misleidende theorieën

* * *

Gelukkig wordt er de laatste jaren merkkelijk vooruitgang geboekt voor wat betreft de vervolging der gevreesde valsmunters. Tijdens de laatste 6 jaar werden er 30 processen gevoerd waarvan er een heel deel gunstig verliepen. Wij vermelden in die zin vonnissen die werden uitgesproken in Italië, Libanon en Tanger ; men verwacht nochtans dringend dergelijke uitspraken in Frankrijk en West-Duitsland.

De Engelse Schatkist is vol vertrouwen en hoopt dat de onaantastbaarheid van de gouden soeverein zal worden erkend door alle gerechts-hoven !

Vertaald door Ronald EVRARD uit genegenheid voor zijn oom Abel EVRARD.

ENKELE VARIANTEN VAN BELGISCHE MUNTEN GESLAGEN IN DE MUNT TE BRUSSEL TIJDENS DE REGERING VAN LEOPOLD I (1831-1865)

1. Zilverstuk van 5 Fr. Beeldenaar van Leopold I (Herssens 7).
Graveur : J. P. BRAEMT.
1849 : te vinden in twee varianten :
a. Met de schuine streep der 4 niet aan de horizontale rakend.
b. Met normale 4.
2. Zilverstuk van 1 Fr. Beeldenaar van Leopold I (Herssens 9).
Graveur : J. P. BRAEMT.
1844 : a. Met gewone groeven in de rand ; dus zoals deze der stukken van 1833, 1834, 1835, enz.
b. Met zeer brede groeven in de rand (ongeveer het dubbele der gewone).
3. Koperstuk van 5 C. Leeuw van België. (Herssens 20).
Graveur : J. P. BRAEMT.
1849 : Met grote en met kleine cijfers van het jaartal.
1851 : Met de 5 duidelijk hoger, staat verder schuin t.o.v. de andere cijfers van het jaartal en schijnt te zijn overgeslagen of beter men merkt duidelijk de sporen van een 5 welke eerst veel te laag werd geslagen t.o.v. de andere cijfers van het jaartal.
4. Koperstuk van 2 C. Leeuw van België (Herssens 21).
Graveur : J. P. BRAEMT.
1835 Type II : Met basis der T van CENT slechts naar links uitstekend en alle E's in de legende van voor- en keerzijde en deze van het woord CENT zeer slecht geslagen (bovenste streep is bijna niet of slechts voor een zeer klein gedeelte waar te nemen).
1845 : Met grote en kleine cijfers van het jaartal.
1857 : Met de 8 lager dan de andere cijfers van het jaartal.

A. A. HAECK

Uit de knipselmap

NUMISMATISCHE KRING LIMBURG OPGERICHT

Een dezer dagen had te Maastricht in het Bonnefantenmuseum, dank zij de welwillende medewerking van 't Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, een bijeenkomst plaats van een groep numismatici onder voorzitterschap van de heer H. A. J. H. Moers. In geestdriftige bewoordingen schetste hij het doel dezer bijeenkomst nl. de verzamelaars van historische munten en penningen in een organisatie bijeen te brengen voor een verantwoorde beoefening der wetenschap van de Munt- en Penningkunde.

Het is immers gebleken, dat in Limburg aan zulk een organisatie bepaald behoefte bestaat.

Er zijn tal van verzamelaars, die ter uitwisseling van gedachten gaarne onderlinge contacten willen leggen. Daartoe zullen bijeenkomsten plaatsvinden, waarop door deskundigen op het gebied van de numismatiek voordrachten worden gehouden met gelegenheid tot discussie. Verder

stelt zich de Kring voor belangstelling te wekken voor de in Limburg aanwezige munt- en penningverzamelingen, te waken dat zoveel mogelijk muntvondsten en muntcollecties voor Limburg en Nederland behouden blijven, het mogelijke te maken, dat numismatische gegevens en artikelen worden gepubliceerd en dat samenwerking gezocht wordt met die instellingen, verenigingen, instanties en particulieren, die zich eveneens op het gebied der numismatiek of aanverwante gebieden bewegen.

Dr. Enno van Gelder, directeur van het Koninklijk kabinet voor munten en penningen en secretaris van het koninklijk genootschap voor Munt en penningkunde, die mede aanwezig was, betuigde zijn instemming met het belangrijke initiatief, dat hier is genomen en zei zijn volledige medewerking en steun toe.

Alle aanwezigen gaven zich op als lid van de kring. Nieuwe leden kunnen zich opgeven bij de heer drs. J. Sprenger, Sint Hubertuslaan 25 te Maastricht of bij de heer A. H. J. H. Moers, Dr. Poelslaan 4 te Geleen.

Inmiddels heeft de kring een aanvraag gericht tot het Dagelijks Bestuur van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap om als sectie voor Munt- en Penningkunde opgenomen te worden bij deze organisatie.

Uit «De Nieuwe Limburger» 25-2-1959

* * *

V ✓ OUDE MUNTEN GEVONDEN TE HOESELT

Op de plaats waar eens de «Schepes»-Hoeve stond

Sedert geruime tijd heeft het gemeentebestuur van Hoeselt de hoeve Somers, in de Dorpsstraat, aangekocht en afgebroken, teneinde de gewenste uitbreiding aan het centrum te kunnen bezorgen. Deze hoeve, in de volksmond gekend als «Schepes», heeft heel wat geschiedenis achter zich.

Vroeger woonde er een der Hoeseltse schouten en naderhand werd hij opgevolgd door één der schepenen.

Daar de afbraak al een heel tijdje beëindigd was, begon men maandag jl. met de grondwerken voor de nieuwe weg. De bulldozer van de heer Desiron, raasde met alle geweld doorheen de grondlaag, toen op zeker ogenblik, precies te 13 uur 10, het zontje van de heer Thoelen, schepen van openbare werken, dat toevallig in de buurt van zijn vader was, uitriep: «Pa, geld!»

Inderdaad, blinkende geldstukken waren, over een lengte van een tweetal meter, over de grond gezaaid. Ze werden zorgvuldig bijeenge-raapt, maar het stenen portje, waarin de zilverstukken verborgen waren, was totaal aan scherven.

Tijdens de zitting van het schepencollege van maandagavond werd medegedeeld, dat in totaal 504 zilverstukjes gevonden waren, afkomstig van vier verschillende nationaliteiten, nl. België, Frankrijk, Italië en Zwitserland. Het oudste stukje heeft een waarde van 5 fr. en is van 1834 en geeft een afbeelding van Louis-Philippe I (Frankrijk). Het jongste dateert van 1913 en is een 2 fr.-stuk. Het totaal der som die gevonden is, bedraagt 714,50 fr., in zilverstukken.

Om de naam van het oude goed en de historische waarde van die plaats niet te laten verloren gaan, werd dan door het schepencollege voorgesteld de nieuwe weg te dopen als «Schepenenlaan». Naar men beweert, zou dit niet de enige plaats in de oude hoeve zijn, waar er geld geborgen zit. Voorzeker zullen de grondwerken met grote spanning worden uitgevoerd en kunnen de kopers van de bouwplaatsen op nog grotere schatten terechtkomen...

Uit «Het Belang van Limburg» mei 1959